

**Mid-West University
Graduate School of Education
Surkhet, Nepal**

**B.Ed. in Nepali Education
First Semester Curriculum
2025**

B.Ed. in Nepali Education

First Semester

1. English Grammar and Comprehension (COM411)	C.H. – 3
2. Aniwarya Nepali I (COM412)	C.H. – 3
3. Foundation of Education (EDU413)	C.H. – 3
4. नेपाली भाषा र लिपि (नेपा४१४)	C.H. – 3
5. आधुनिक नेपाली कविता (नेपा४१५)	C.H. - 3

Mid-West University
Graduate School of Education
B.Ed. in Nepali Education

Course Title: English Grammar and Comprehension
 Level: B.Ed.
 Semester: First

Course code: COM411
 Nature of Course: Theoretical
 Credit Hours: 3

1. Course Description

This course aims to develop foundational skills in English grammar, vocabulary, reading, and writing for undergraduate education students. It offers both theoretical knowledge and practical application of grammatical rules, sentence structures, and vocabulary, allowing students to create clear and meaningful communication in academic and professional settings. The course also boosts learners' comprehension abilities through the critical reading of various literary and informational texts. Additionally, it improves their writing skills for different purposes, such as essays, letters, and reports. This program aligns with the broader B.Ed. objectives, which focus on equipping future educators with strong language skills and effective communication—essential for classroom teaching and academic achievement.

2. Competencies

Upon completion of this course, students will be able to:

- **Comp 1:** Identify and explain fundamental grammatical structures, vocabulary forms, and conventions of English writing.
- **Comp 2:** Apply grammatical rules, vocabulary, and reading strategies to construct coherent sentences, paragraphs, and interpret texts with critical awareness.
- **Comp 3:** Evaluate the accuracy and effectiveness of language use in written and spoken forms, and create academic and professional texts demonstrating grammatical precision and communicative clarity.

3. Course Content

Unit/Content/Teaching Hours	Specific Learning Outcomes	Detailed contents/Depth of content
Unit 1: Basic English Grammar (16 Hrs.)	1. Identify and explain the fundamental sentence structures. 2. Apply and construct grammatically correct sentences, dialogues, and short texts using appropriate English grammar. 3. Analyze and evaluate grammatical features in written and spoken texts, detecting common errors in English. 4. Compose and create coherent academic, creative, and professional writing in English.	1.1 Introduction to English Grammar 1.2 Reasons for Learning English Grammar 1.3 Use of English Grammar 1.3.1 Use of Article 1.3.2 Use of Preposition 1.3.3 Use of Conjunction 1.3.4 Tense 1.3.5 Conditional Sentence 1.3.6 Subject-Verb Agreement 1.3.7 Clause 1.3.8 Causative Verbs 1.3.9 Voice 1.3.10 Reported Speech 1.3.11 Transformations
Unit 2: Basic English Vocabulary (10 Hrs)	1. Distinguish literal, figurative, and contextual meanings of words, and recognize various vocabulary forms such as synonyms, antonyms, homonyms, hyponyms, and homophones in spoken and written texts. 2. Apply and construct appropriate vocabulary by using single words for expressions, phrasal verbs, idioms, and derivatives in sentences, dialogues, and short texts.	2.1 Meaning of the Words 2.1.1 Literal meaning 2.1.2 Figurative meaning 2.1.3 Contextual meaning 2.2 Single Word for Expressions 2.3 Synonyms 2.4 Antonyms 2.5 Phrasal Verbs 2.6 Idioms 2.7 Derivatives 2.8 Homonyms 2.9 Hyponyms

	3. Compose and create coherent academic, creative, and professional writing pieces by integrating the vocabulary items in English.	2.10 Homophones
Unit 3: Reading Comprehension (10 Hrs.)		3.4 Reading Actively (Previewing and Annotating) 3.5 Nancy Mairs Disability (Annotated Essay) 3.6 Developing an Understanding (Summarizing and Thinking Critically) 3.7 Analyzing Written Works (Meaning, Writing Strategies and Language) 3.8 Examining Visual Images (Seeing the Big Picture and Taking a Critical Look) 3.9 Reading for Pleasure 3.9.1 Solitary Reaper William Wordsworth 3.9.2 A Poison Tree William Blake 3.9.3 The road not Taken (Poem) Robert Frost 3.9.4 'Baisakh' (Poetry) Madhav Prasad Ghimire 3.9.5 'Chasing Dreams' (Poetry) Abhi Subedi 3.9.6 'Teacher' (Short Story) - Vishnu S. Rai 3.9.7 Reminiscing of Childhood Days (Essay) – Govind Raj Bhattarai
Unit 4: Basic Writing in English		4.1 Basic Use of Punctuation in English 4.1.1 Capitalization 4.1.2 Full Stops 4.1.3 Comma 4.1.4 Colons 4.1.5 Semi-Colons 4.1.6 Question Marks 4.1.7 Apostrophes 4.1.8 Hyphens 4.2 Basic Writings in English 4.2.1 Paragraph Writing 4.2.2 Letter Writing 4.2.3 Email Writing 4.2.4 Essay Writing 4.2.5 CV Writing 4.2.6 Job Application Writing 4.2.7 Report Writing

4. Teaching Learning Strategies

- **Communicative Language Teaching (CLT):** Encourages interaction through real-life communication tasks (e.g., dialogues, interviews, classroom debates).
- **Task-Based Learning (TBL):** Students complete meaningful tasks such as writing a short story, summarizing a poem, or drafting a job application.

- **Blended Learning Approach:** Integration of digital platforms (YouTube, Grammarly, BBC Learning English, Kahoot) for grammar and vocabulary practice.
- **Reflective Learning:** Learners maintain personal reflection logs to record their grammatical progress and reading comprehension development.
- **Collaborative and Cooperative Learning:** Pair/group work, peer assessment, and collaborative projects promote teamwork and communication.
- **Differentiated Instruction:** Activities are designed for varied proficiency levels—extra grammar drills for weaker learners and creative writing tasks for advanced ones.
- **Problem-Based Learning (PBL):** Students identify honest communication or writing issues and find grammatical or stylistic solutions.

5. Assessment and Evaluation

The assessment and evaluation system for this course is designed to promote continuous learning, active participation, and academic integrity. It integrates both internal (40%) and external (60%) components to ensure a balanced measurement of students' knowledge, skills, and performance. The internal evaluation emphasizes students' regularity, discipline, engagement in classroom activities, and consistent academic progress through unit tests, assignments, project work, and presentations.

Internal Evaluation Scheme (40%)

Evaluation Component	Weightage
Attendance & Discipline	10%
Mid-Term	10%
Assignments /Project Work	10%
Presentation	10%

External Evaluation – 60%

Nature of questions	Total questions to be asked	Number of questions to be answered	Weightage
Multiple choice items	10	10 marks	10 Marks
Short answer questions	6 with 2 'or' questions	6 x 5 marks	30 Marks
Long answer questions	2 with 1 'or' question	2 x 10 marks	20 Marks

6.

7. References

- Alam, S. (2024). *Exploring English phrasal verbs: Navigating the versatility of phrasal verbs*. Saiful Alam (Unit 2)
- Bailey, S. (2014). *Academic writing: A handbook for international students*. Routledge. (Unit 4)
- Huddleston, R., Pullum, G. K., & Reynolds, B. (2022). *A student's introduction to English grammar*. Cambridge University Press. (Unit 1)
- Kennedy, L. et al. (2020). *The Bedford Reader (14th eds.)*. Bedford/St. Martin's. (Unit 3)
- Ordway, E. B. (2024). *Synonyms and Antonyms: An Alphabetical List of Words in Common Use, Grouped with Others of Similar and Opposite Meaning*. Sully and Kleinteich. (Unit 2)
- Osmond, A. (2024). *Academic writing and grammar for students*. (Units 1 and 4)
- Rai, V.S. (2016), *Martyr and other stories*. Oriental Publication.
- Stewart, L. K. (2025). *English grammar*. American Book Company (Unit 1)
- The Royal Nepal Academy. (2005). *Nepalese Literature*. Royal Nepal Academy
- Xavier, C., & Chia, A. (2025). *Teaching English grammar in Asian contexts: Making meaning with grammar*. Taylor & Francis. (Unit 1)

Mid-West University
Graduate School of Education
B.Ed. in Nepali Education

पाठ्यांश शीर्षक : अनिवार्य नेपाली- १
तह : वि. एड.
सत्र : पहिला

पाठ्यांश सङ्ख्या : नेपा ४१२
पाठ्यांश प्रकृति : सैद्धान्तिक/प्रायोगिक
क्र.आ. : ३

यो पाठ्यक्रम मध्यपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय, ग्याजुएट स्कुल अफ एजुकेशन अन्तर्गत चार बर्से सेमेस्टर प्रणालीमा आधारित स्नातक (ब्याचलर्स इन एजुकेशन) मा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूलाई नेपाली भाषामा विशिष्ट बोध, अभिव्यक्ति र रचना कौशलको विकास गर्न तयार पारिएको हो । यस पाठ्यक्रममा शब्दभण्डार, वाक्यतत्त्वपरक रचना, नेपाली वाङ्मयका विभिन्न क्षेत्रका गद्यांशको पठनबोध, सूचनाको रूपान्तर, बुँदाटिपोट, व्यावहारिक लेखन तथा निबन्ध लेखनका साथै निर्धारित साहित्यिक कृतिहरूको पठन, आस्वादन र अभिव्यक्ति क्षमताको विकास गर्ने पाठ्यसामग्रीहरू समावेश गरिएका छन् ।

२. साधारण उद्देश्य

- नेपाली वाङ्मयका विविध क्षेत्रमा प्रयुक्त शब्दहरूको स्रोत, वर्ग र बनोट पहिचान गरी वाक्यमा तिनको शुद्ध रूपको सन्दर्भपूर्ण प्रयोग गर्ने,
- नेपाली वाक्यतत्त्वको स्वरूप पहिचान गरी निर्देशित रचना (वाक्यान्तरण) र वाक्यसंश्लेषण गर्ने,
- वाङ्मयका विविध क्षेत्रका गद्यांशहरू पढी तिनमा आधारित बोधप्रश्नहरूको उत्तर दिने,
- तालिका, चित्राकृति (डायग्राम) को सूचनालाई अनुच्छेदमा रूपान्तर गर्न तथा अनुच्छेदमा रहेका सूचनालाई तालिका र चित्राकृतिमा रूपान्तर गर्ने,
- सम्बद्ध गद्यांशको बुँदा टिपोट गर्ने र बुँदाका आधारमा अनुच्छेदको रचना गर्ने,
- पाठ वा पाठांशका विषयवस्तुमा आधारित भई निर्देशित अनुच्छेद रचना गर्ने,
- निर्धारित ढाँचामा आधारित भई व्यावहारिक लेखन तयार गर्ने,
- विभिन्न विषयमा आत्मपरक तथा वस्तुपरक निबन्ध लेख्ने,
- निर्धारित कविता, गीत, गजल, निबन्ध, कथा तथा एकाङ्की/नाटक रचनाको अध्ययन तथा तिनको आस्वादन र प्रतिक्रियात्मक अभिव्यक्ति दिने ।

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यविषय
● नेपालीका विभिन्न स्रोतका शब्दको पहिचान गर्न, ● नेपालीका विभिन्न शब्दवर्गबारे परिचित हुन, ● शब्दवर्ग छुट्टयाई शब्दको बनोट देखाउन । ● वर्णविन्यासको सही प्रयोग गर्न ● निर्देशित रचना तयार गर्न	एकाइ एक : शब्द, शब्दनिर्माण र वाक्यतत्त्वपरक रचना (१० घण्टा) १.१ शब्दस्रोत १.२ शब्दवर्ग १.३ शब्दबनोट १.४ वर्णविन्यास १.५ निर्देशित रचना (वाक्यान्तरण : लिङ्ग, पुरुष, काल, पक्ष)
● नेपाली वाङ्मयका विभिन्न क्षेत्रसँग सम्बन्धित दृष्टांश र अदृष्टांश पाठ/पाठांशबाट सामान्य बोधात्मक प्रश्नको उत्तर दिन ।	एकाइ दुई : पठनबोध (५ घण्टा) नेपाली वाङ्मयका शिक्षा, अर्थव्यवस्था, भूगोल तथा ऊर्जा, वातावरण तथा जैविक विविधता, विज्ञान तथा प्रविधि सम्बन्धी दृष्टांश र अदृष्टांश पाठ वा पाठांशमा आधारित अनुमानात्मक, निष्कर्षात्मक, तथ्यात्मक तथा समीक्षात्मक प्रकृतिका प्रतिक्रियामूलक सामान्य बोध प्रश्नहरूको अभ्यास ।
● तालिका र चित्राकृति (डायग्राम) को सूचनालाई अनुच्छेदमा र अनुच्छेदमा रहेका सूचनालाई तालिका र चित्राकृति (डायग्राम) मा रूपान्तर गर्न ।	एकाइ तीन : सामान्य सूचनाको रूपान्तर (६ घण्टा) ३.१ तालिकाको अनुच्छेदमा रूपान्तर ३.२ सूचनाको तालिकीकरण ३.३ चित्राकृति (वृत्ताकार र स्तम्भ) को अनुच्छेदमा रूपान्तर ३.४ अनुच्छेदका सूचनाको चित्राकृति (वृत्ताकार र स्तम्भ) मा रूपान्तर
● विभिन्न अनुच्छेदबाट बुँदा टिपोट गर्न । ● बुँदाका आधारमा अनुच्छेदको रचना गर्न । ● विभिन्न प्रकृतिका निर्देशित अनुच्छेद रचना गर्न ।	एकाइ चार : बुँदा टिपोट र अनुच्छेद रचना (५ घण्टा) ४.१ अनुच्छेदबाट बुँदा टिपोट ४.२ बुँदाका आधारमा अनुच्छेदको रचना ४.३ निर्देशित अनुच्छेद लेखन

● विज्ञापन, शुभकामना, बधाई ज्ञापन, व्यक्तिवृत्त र प्रतिवेदनका नमुना तयार गर्न ● विभिन्न विषयसँग सम्बद्ध आत्मपरक र वस्तुपरक निबन्ध सिर्जना गर्न ।	एकाइ पाँच : व्यावहारिक र निबन्ध लेखन (८ घण्टा) ५.१ व्यावहारिक ५.१.१ विज्ञापन लेखन ५.१.२ शुभकामना, बधाई ज्ञापन ५.१.३ व्यक्तिवृत्त लेखन ५.१.४ प्रतिवेदन लेखन ५.२ निबन्ध लेखन ५.२.१ आत्मपरक र वस्तुपरक, निबन्ध सिर्जना
● कविता, गीत, गजल, निबन्ध, कथा र नाटकको सरसर्ती अध्ययन गरी तिनको आस्वादन गर्न ।	एकाइ छ : साहित्यिक कृतिको अध्ययन (१४ घण्टा) ६.१ कविता/गीत/गजल (४ घण्टा) ६.१.१ माधव घिमिरे : सगरमाथा महान हेर ६.१.२ विमल निभा : टोल ६.१.३ अमर गिरी : साधारण सपना ६.२ नेपाली निबन्ध (३ घण्टा) ६.२.१ लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा : भलादमी ६.२.२ राजेन्द्र सुवेदी : खाली बोटल ६.३ नेपाली कथा (४ घण्टा) ६.३.१ भवानी भिक्षु : सावित्रीको बाखो ६.३.२ भूमक घिमिरे : पर्दा, समय र मान्छेहरू ६.३.३ महेश विक्रम शाह : गाउँमा गीतहरू गुन्जिँदैनन् ६.४ नेपाली नाटक (३ घण्टा) ६.४.१ विजय मल्ल : मानिस र मुखुण्डो

४. शिक्षण प्रक्रिया

प्रत्येक पाठ्य एकाइमा पाठ्यवस्तुको प्रकृति र आवश्यकता अनुसार व्याख्यान, प्रश्नोत्तर, छलफल, उदाहरण, प्रदर्शन, गृहकार्य, सामूहिक कार्य, अभ्यास र प्रस्तुतीकरण विधिहरूको उपयोग गरिनेछ। व्याख्यान विधिलाई कमभन्दा कम उपयोग गरी विद्यार्थी सहभागितामूलक शिक्षण कार्यकलापहरूलाई बढी महत्त्व दिइनेछ। यसै गरी पाठ्यपुस्तक, सन्दर्भपुस्तक, पाठपत्र, आरेख, तालिका, सूची आदि समेतको उपयोग गरेर योजनाबद्ध शिक्षण गर्नमा जोड दिइने छ।

५. मूल्याङ्कन प्रक्रिया

मूल्याङ्कन दुई प्रकारले गरिनेछ : (१) आन्तरिक मूल्याङ्कन, यसका निम्ति ४० प्रतिशत अङ्क निर्धारण गरिएको छ, (२) बाह्य मूल्याङ्कन, यसका निम्ति ६० प्रतिशत अङ्क निर्धारण गरिएको छ। आन्तरिक मूल्याङ्कन कक्षा शिक्षण सँगसँगै गरिनेछ र बाह्य मूल्याङ्कन सेमेस्टरका अन्त्यमा विश्वविद्यालय परीक्षा प्रणालीले निर्धारण गरेअनुसार हुनेछ। यसका लागि निम्नानुसारको प्रश्नयोजना रहनेछ :

आन्तरिक मूल्याङ्कन (४० प्रतिशत)

कार्य	अङ्क
हाजिरी उपस्थिति	५%
गृहकार्य (पटकपटक)	१०%
कक्षा प्रस्तुतीकरण	१०%
परियोजना कार्य	५%
लिखित परीक्षा	१०%

१० अङ्क शिक्षकले कक्षा कार्यकलापभित्र लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक, गृहकार्य, कक्षाकार्य वा परियोजना कार्यका रूपमा सञ्चालन गर्न सक्नेछन्।

बाह्य परीक्षा (६० प्रतिशत)

वस्तुगत प्रश्न	७×१=७	७ वटा प्रश्न	वस्तुगत प्रश्न : समग्र पाठयांशबाट
बोधात्मक प्रश्न	४×२=८	४ वटा प्रश्न	बोधात्मक प्रश्न : पठनबोधबाट र
सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न	५×५=२५	२ विकल्पसहित ६ वटा प्रश्न	सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न : समग्र पाठबाट
विवेचनात्मक प्रश्न	२×१०=२०	१ विकल्पसहित ३ वटा प्रश्न	विवेचनात्मक प्रश्न : साहित्यिक पाठ र निबन्ध लेखनबाट

सन्दर्भ सामग्री

- अधिकारी, हेमाङ्गराज (२०७१). *समसामयिक नेपाली व्याकरण*. (पाचौं सं.) काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
- गिरी, अमर, (२०७६ चैत्र २८). *अमर गिरीका चार कविता*. <https://rb.gy/iwvixc>
- घिमिरे, भूमक, (२०६२). *समय, पर्दा र मान्छेहरु*. विवेक सिर्जनशील प्रकाशन प्रा.लि.।
- घिमिरे माधव (२०१७ जुन २८). *सगरमाथा महान हेर*. । <https://rb.gy/9hsbqc>
- देवकोटा, लक्ष्मीप्रसाद, (२०६४). लक्ष्मी निबन्ध सङ्ग्रह. (संस्क. सत्रौं), साभ्ना प्रकाशन । <https://rb.gy/03ahl4>
- निभा, विमल, (२०२० जुन १७). *टोल*. । <https://rb.gy/x5yhjh>
- पौडेल, हेमनाथ, भट्टराई, रामप्रसाद र चौलागाईं प्रेमप्रसाद (२०७७), *प्रज्ञा नेपाली शैक्षणिक व्याकरण*, नेपाल प्रज्ञा- प्रतिष्ठान ।
- बन्धु, चूडामणि (२०४६). *देवकोटा* (दोस्रो संस्क.). साभ्ना प्रकाशन ।
- भिक्षु, भवानी, (२०३८). आवर्त. (संस्क. तेस्रो) साभ्ना प्रकाशन ।
- मल्ल, विजय, २०४०. *मानिस र मुखण्डो*. काठमाडौं : नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- लम्साल, रामचन्द्र (२०६८). *नेपाली भाषा र व्याकरण*. काठमाडौं : सनलाइट पब्लिकेसन ।
- शर्मा, मोहनराज (२०७१). *प्रज्ञा नेपाली सन्दर्भ व्याकरण*. नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान ।
- सुवेदी, राजेन्द्र (२०७१). *जीवन गोप्य सिलवन्दी खाम (खाली बोटल)*. पाठ्यसामग्री प्रकाशन ।
- सिमोन, सि. डिक (सन् १९७८). *फड्सनल ग्रामर*. आम्स्टडम : नर्थ हल्यान्ड पब्लिसिङ कम्पनी ।

Mid-West University
Graduate School of Education
B.Ed. in Nepali Education

Course Title: Foundation of Education
 Level: B.Ed.
 Semester: First

Course code: EDU413
 Nature of Course: Theoretical
 Credit Hours: 3

1. Course Description

This course is a core course designed for the students of Bachelor in Education .The course categorized into two parts. The first part of this course is philosophical-foundation which deals with the concept and fields of philosophy and importance of philosophy in education. Along with this philosophical part also incorporates basic and educational philosophies with their concept, major principles and educational implication. The second part of this course is sociological foundation which attempts to develop sociology of education and their implication in education. Similarly, this part also deals with concept of socialization, different agencies and modes of socialization. And education for national integration .Thus the overall focus of this course is to inform students about how the philosophy and society is the foundations of education.

2. Competencies

Upon completion of this course, students will be able to:

1. Introduce the concept and the fields of philosophy in brief.
2. Explain the relationship between philosophy and education.
3. Introduce the western educational philosophies and its educational methods in education.
4. Apply the educational implications of educational philosophies.
5. Clarify the concept of religious philosophy in education
6. Discuss role of religious philosophy in curriculum development
7. Illuminate the meaning and importance of socialization
8. State the different agencies of socialization
9. Explain the modes of socialization and their impact in education
10. Describe the meaning of national integration and its importance in education
11. Elaborate the measures and obstacles of national integration.

3. Course Content

Unit/Content/Teaching Hours	Learning Outcomes	Detailed contents/Depth of content
Unit 1: Introduction to Philosophy (7 Hrs) 1.1 concept of philosophy 1.2 Fields of philosophy 1.3 Relationship between philosophy and education.	-Explain concept and fields of philosophy. -Show the relationship between philosophy and education.	1.1. concept of philosophy 1.2 Fields of philosophy - Ontology - Epistemology - Axiology 1.3 Relationship between philosophy and education.
Unit 2: Introduction to Western Educational Philosophies (16 Hrs) 2.1- Idealism in education 2.2- Naturalism in education 2.3- Realism in education 2.4- Pragmatism in education 2.5- Progressivism in education 2.6- Reconstructionism in education	Explain the meaning of idealism and discuss its principles. -Discuss the concept of naturalism and its methods of teaching. -Explain the concept of progressivism and reconstructionism.	2.1- Idealism in education - Idealism and methods of teaching -Idealism and curriculum 2.2- Naturalism in education - Naturalism and methods of teaching - Naturalism and curriculum 2.3- Realism in education - Realism and methods of teaching

	- Discuss the role of progressivism in curriculum. -	- Realism and curriculum 2.4- Pragmatism in education -Pragmatism and methods of teaching Pragmatism and curriculum. 2.5- Progressivism in education - Progressivism and methods of Teaching - Progressivism and curriculum 2.6- Reconstructionism in education - Reconstructionism and methods of teaching - Reconstructionism and curriculum
Unit 3: Religious philosophy (10 Hrs) 3.1- Introduction to Hindu philosophy 3.2- Introduction to Buddhist philosophy	-Clarify the concept of Hindu and Buddhist philosophy. - Discuss the educational implication of Hindu philosophy in education. -	3.1-Introduction to Hindu philosophy - Aims of Hindu philosophy - Educational implication of Hindu philosophy - Hindu philosophy and curriculum 3.2-Introduction to Buddhist philosophy - Aims of Buddhist philosophy - Educational Implication of Buddhist Philosophy - Buddhist philosophy and curriculum
Unit 4: Socialization of the Learners (8 Hrs) 4.1 Concept of socialization 4.2 Main process of socialization 4.3 Agencies of socialization 4.4 modes of socialization and their impact on education	Explore the concept of socialization. List out the main process of socialization. -Discuss the agencies of socialization.	4.1 Concept of socialization 4.2 Main process of socialization 4.3 Agencies of socialization 4.4 modes of socialization and their impact on education
Unit 5: National Integration (7 Hrs) 5.1 Concept of national integration 5.2 measures of national integration 5.3 Obstacles of national integration 5.4 Role of education for national integration	Elaborate the concept of national integration. -Point out the measures of national integration. Discuss the role of education for national integration.	5.1 Concept of national integration 5.2 measures of national integration 5.3 Obstacles of national integration 5.4 Role of education for national integration

6. Teaching Learning Strategies

Discussion, Lecture, Project method, presentation, note making, individual study, demonstration, and seminar session will be used to clarify the suggested contents with this course.

7. Assessment and Evaluation

40% Internal and 60% External

Reference:

Brannigan,M.C.(2002).The pulse of wisdom: The philosophies of India,China,and Japan (2nd ed.).Belmont,CA.Thomson Learning,Inc.

Chaube, S.P. and Chaube.A. (2002).Foundations of education (2nded.).New Delhi: Vikas publishing House pvt. Ltd.

Kneller,G.F.(1971).Foundations of Education.New York:John wiley and Sons ,Inc Morrish,I.(1978).The sociology of education: An introduction London: George Allen and Unwin.

Ozmon,A.H.and craver,S.M. (1999).Philosophical Foundation of Education (6th ed.) New Jersey: Prentice Hall,Inc.

Purkait,B.R. (2004).Principles and practices of education.India:New Central Book Agency(P.) Ltd.

मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय
ग्याजुएट स्कूल अफ एजुकेशन
नेपाली शिक्षा (बि.एड.)

पाठ्यांश शीर्षक : **नेपाली भाषा र लिपि**
तह : बि.एड.
सत्र : पहिलो

पाठ्यांश संख्या : **नेपा४१४**
पाठ्यांश प्रकृति : **सैद्धान्तिक/प्रायोगिक**
क्रे.आ. : **३**

१. पाठ्यांश परिचय

प्रस्तुत पाठ्यांश मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय, शिक्षाशास्त्र सङ्कायअर्न्तगत सेमेस्टर प्रणालीमा आधारित चार बर्से स्नातक ब्याचलर अफ एजुकेशन, (बि.एड) तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूका लागि तयार पारिएको हो। यस पाठ्यांशबाट नेपाली भाषाको विकासक्रम, नेपालीका भाषिका, नेपाली भाषाको वर्तमान स्थिति, नेपाली भाषाको क्षमता विस्तारमा भएका कार्य, संसारका लिपि र नेपाली भाषाका लिपिसम्बन्धमा जानकारी गराउने अपेक्षा राखिएको छ।

२. साधारण उद्देश्य

- नेपाली भाषाको विकासक्रमको चर्चा गर्ने
- नेपालीका भाषिका र त्यसका भेदको वर्णन गर्ने
- नेपाली भाषाको वर्तमान स्थिति बताउने
- नेपाली भाषाको क्षमता विस्तारमा भएका कार्यको विवरण प्रस्तुत गर्ने
- लिपिको परिचय र विकासक्रमको जानकारी दिने
- संसारका प्रमुख लिपिहरूको बारेमा जानकारी दिने
- नेपाली भाषाको लिपि र वर्णमालाको जानकारी दिने।

३. विशिष्ट उद्देश्य तथा पाठ्यविषय

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यविषय
● नेपाली भाषाको परिचय दिन, ● नेपाली भाषाको उत्पत्तिका सम्बन्धमा स्वदेशी र विदेशी विद्वान्का दृष्टिकोणको बयान गर्न, ● नेपाली भाषाको विकासक्रम बताउन, ● प्राचीन नेपाली भाषा र त्यसका विशेषता औल्याउन, ● मध्यकालीन नेपाली भाषा र त्यसका विशेषता ठम्याउन, ● आधुनिक नेपाली भाषा र त्यसका विशेषता बताउन।	एकाइ एक : नेपाली भाषाको परिचय र विकासक्रम (९ घण्टा) १.१ नेपाली भाषाको परिचय १.२ नेपाली भाषाको उत्पत्ति : मतमतान्तर १.२.१ विदेशी विद्वान्का मतहरू १.२.२ स्वदेशी विद्वान्का मतहरू १.३ नेपाली भाषाको विकासक्रम १.३.१ प्राचीन नेपाली भाषा र त्यसका विशेषता १.३.२ मध्यकालीन नेपाली भाषा र त्यसका विशेषता १.३.३ आधुनिक नेपाली भाषा र त्यसका विशेषता
● भाषिकाको परिचय दिन, ● भाषा र भाषिकाबिचको भिन्नता र यसको आधार स्पष्ट पार्न, ● नेपाली भाषाका भाषिका निर्धारण र पहिचानका क्षेत्रमा भएका कार्यको वर्णन गर्न, ● नेपाली भाषाका भाषिकाहरूको वर्गीकरण गर्न, ● क्षेत्रीय भाषिका र त्यसका विशेषता ठम्याउन, ● सामाजिक भाषिका र त्यसका विशेषता वर्णन गर्न।	एकाइ दुई : नेपाली भाषाका भाषिका (१० घण्टा) २.१ भाषिकाको परिचय २.२ भाषा र भाषिकामा भिन्नता २.३ भाषिका विकासका आधारहरू २.४ नेपाली भाषाका भाषिका निर्धारण र पहिचानका क्षेत्रमा भएका कार्यहरू २.५ नेपाली भाषाका भाषिका २.५.१ नेपालीका क्षेत्रीय भाषिका र त्यसका विशेषता २.५.२ नेपालीका सामाजिक भाषिका र त्यसका विशेषता
● नेपाली भाषाको भौगोलिक स्थिति बताउन	एकाइ तीन : नेपाली भाषाको वर्तमान स्थिति (१० घण्टा)

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यविषय
नेपाली भाषाको समाजभाषिक स्थिति औल्याउन, स्वदेशी तथा विदेशी विद्वान्ले नेपाली भाषाको अध्ययनमा गरेका कार्यहरू बताउन ।	३.१ नेपाली भाषाको भौगोलिक स्थिति ३.१.१ समग्र देशको स्थिति ३.१.२ प्रदेशगत स्थिति ३.१.३ जिल्लागत स्थिति ३.१.४ भूगोलगत स्थिति ३.२ नेपाली भाषाको समाजभाषिक स्थिति ३.२.१ उच्च द्वैभाषिकता ३.२.२ वाङ्मयमा प्रयोग ३.२.३ बजारीकृत अवस्था ३.३ नेपाली भाषाको अध्ययन परम्परा ३.३.१ नेपाली विद्वान्हरू ३.३.२ विदेशी विद्वान्हरू
नेपाली भाषाको क्षमता विस्तार र मानकीकरणका निम्ति भएका विभिन्न प्रयासको सङ्क्षिप्त चर्चा गर्न ।	एकाइ चार : नेपाली भाषाको क्षमता विस्तार (१० घण्टा) ४.१ पत्रपत्रिका तथा पुस्तक प्रकाशन ४.२ शिक्षाको विस्तार ४.३ संघसंस्थाको स्थापना ४.४ सञ्चारको व्यवस्था ४.५ व्याकरण तथा कोशनिर्माण ४.६ भाषिक आन्दोलन वा अभियान
लिपिको परिचय दिन, लिपिको विकासक्रम बताउन, संसारका प्रमुख लिपिको परिचय दिन, देवनागरी लिपिका विशेषता र कमजोरी ठम्याउन, नेपाली वर्णमाला प्रस्तुत गर्न ।	एकाइ पाँच : लिपिको परिचय र संसारका प्रमुख लिपिहरू (९ घण्टा) ५.१ लिपिको परिचय ५.२ लिपिको विकासक्रम ५.३ संसारका प्रमुख लिपि ५.४ देवनागरी लिपिका विशेषता ५.५ देवनागरी लिपिका कमजोरी ५.६ नेपाली वर्णमाला

४. शिक्षण प्रक्रिया

प्रत्येक पाठ्य एकाइमा पाठ्यवस्तुको प्रकृति र आवश्यकता अनुसार व्याख्यान, प्रश्नोत्तर, छलफल, उदाहरण, प्रदर्शन, अभ्यास र प्रस्तुतीकरण विधिहरूको उपयोग गरिने छ । व्याख्यान विधिलाई कम उपयोग गरी विद्यार्थी सहभागितामूलक शिक्षण कार्यकलापहरूलाई बढी महत्त्व दिइने छ । यसै गरी पाठ्यपुस्तक, सन्दर्भ पुस्तक, पाठपत्र, आरेख, तालिका, सूची आदि समेतको उपयोग गरेर योजनाबद्ध शिक्षण गर्नमा जोड दिइने छ ।

५. मूल्याङ्कन प्रक्रिया

मूल्याङ्कन दुई प्रकारले गरिने छ : (१) आन्तरिक मूल्याङ्कन, यसका निम्ति ४० प्रतिशत अङ्क निर्धारण गरिएको छ, (२) बाह्य मूल्याङ्कन, यसका निम्ति ६० प्रतिशत अङ्क निर्धारण गरिएको छ । आन्तरिक मूल्याङ्कन कक्षा शिक्षणसँगसँगै गरिने छ र बाह्य मूल्याङ्कन सेमेस्टरका अन्त्यमा विश्वविद्यालय परीक्षा प्रणालीले निर्धारण गरे अनुसार हुनेछ । यसका लागि निम्नानुसारको प्रश्नयोजना रहनेछ ।

आन्तरिक मूल्याङ्कन (४० प्रतिशत)

हाजिरी	५ प्रतिशत
मध्यावधि परीक्षा	१० प्रतिशत
गृहकार्य / होमअसाइमेन्ट	१० प्रतिशत
कक्षा प्रस्तुति	१० प्रतिशत
क्षेत्रगत कार्य / प्रतिवेदन लेखन	५ प्रतिशत
जम्मा	४० प्रतिशत

बाह्य परीक्षा (६० प्रतिशत)

वस्तुगत प्रश्न	१०×१=१०	१० वटा प्रश्न
सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न	६×५=३०	२ विकल्पसहित ६ प्रश्न
विवेचनात्मक प्रश्न	२×१०=२०	१ विकल्पसहित ३ प्रश्न

पाठ्यपुस्तक

गौतम, देवीप्रसाद, **नेपाली भाषा परिचय**, काठमाडौं : साभा प्रकाशन ।

सन्दर्भसामग्री

अधिकारी, सूर्यमणि, **नेपाली भाषाको इतिहास**, काठमाडौं : भुँडी पुराण प्रकाशन ।

खनाल, मोहनप्रसाद, **नेपाली भाषाका हजार वर्ष**, काठमाडौं : राइनो पब्लिकेसन ।

पोखरेल, केशवराज, **सामान्य र प्रायोगिक भाषाविज्ञान**, काठमाडौं : प्रधान बुक हाउस ।

पोखरेल, बालकृष्ण, **पच्चीस वर्षका भाषिक चर्चा**, काठमाडौं : नेराप्रप्र ।

....., **राष्ट्रभाषा**, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

बन्धु, चूडामणि, **भाषाविज्ञान**, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

भुसाल, केशव, **भाषाविज्ञान र नेपाली भाषा**, क्वेस्ट पब्लिकेसन ।

रेग्मी, चूडामणि, **नेपाली भाषाको उत्पत्ति**, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

शर्मा, तारानाथ, **नेपाली साहित्यको इतिहास**, काठमाडौं : सहयोगी प्रकाशन ।

शर्मा, मोहनराज र कृष्णहरि बराल, **भाषाविज्ञान र नेपाली भाषा**, काठमाडौं : नवीन पुस्तक भण्डार ।

..... र खगेन्द्रप्रसाद लुइटेल, **भाषाविज्ञान**, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।

शर्मा, सुकुम, **नेपाली साहित्यमा आन्दोलन**, काठमाडौं : एकेडेमी बुक सेन्टर ।

श्रेष्ठ, दयाराम र मोहनराज शर्मा, **नेपाली साहित्यको इतिहास**, काठमाडौं : साभा प्रकाशन ।

मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय
ग्याजुएट स्कूल अफ एजुकेशन
नेपाली शिक्षा (बि.एड.)

पाठ्यांश शीर्षक : **आधुनिक नेपाली कविता, गीत र गजल**
तह : बि.एड.
सत्र : पहिलो

पाठ्यांश संख्या : **नेपा ४१५**
पाठ्यांश प्रकृति : **सैद्धान्तिक/प्रायोगिक**
क्र.आ. : ३

१. पाठ्यांश परिचय

प्रस्तुत पाठ्यांश मध्यपश्चिम विश्वविद्यालय, ग्याजुएट स्कूल अफ एजुकेशन अन्तर्गत सेमेस्टर प्रणालीमा आधारित चार बर्से स्नातक ब्याचलर अफ एजुकेशन (बी.एड) तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूका लागि तयार पारिएको हो । यस पाठ्यांशमा आधुनिक नेपाली कविता, गीत तथा गजलहरूको विवेचनात्मक समीक्षण गराउने उद्देश्य राखिएको छ ।

२. साधारण उद्देश्य

- पूर्वीय-पश्चात्य मान्यताका आधारमा फुटकर कविताको सैद्धान्तिक परिचय दिने
- नेपाली कविता, गीतगजलको विकासक्रम, प्रमुख मोड तथा मूल प्रवृत्तिहरूको परिचय प्रदान गर्ने
- निर्धारित स्रष्टाका विधागत प्रवृत्ति तथा तिनका रचनाको विभिन्न दृष्टिकोणले विवेचना गर्न सक्ने क्षमताको विकास गर्ने
- उल्लिखित कविता-काव्यभित्रका विशिष्ट पङ्क्तिहरूको व्याख्या-विश्लेषण गर्न सक्षम तुल्याउने ।

३. विशिष्ट उद्देश्य तथा पाठ्यविषय

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यविषय
• आधुनिक नेपाली कविताको परिचय, परिभाषा, र तत्त्वहरूको चर्चा गर्न, • आधुनिक नेपाली गीतको विकासक्रम उल्लेख गर्न, • आधुनिक नेपाली कविताका प्रमुख मोड, धारा, उपधारा र प्रवृत्तिहरूको वर्णन गर्न,	एकाइ एक : कविता सिद्धान्त र आधुनिक नेपाली कविताको विकासक्रम १२ १.१ कविताको परिचय र परिभाषा १.२ कविताको सैद्धान्तिक स्वरूप १.३ कविताका तत्त्व १.४ नेपाली कविताको विकासक्रम १.५ आधुनिक नेपाली कविताका प्रमुख धारा र तिनका प्रवृत्तिहरू
निर्धारित कविको परिचय, प्रवृत्ति र विशेषता उल्लेख गर्न, निर्दिष्ट कविताको, पठन, आस्वादन र भावबोध गर्न, उक्त कविताका विशिष्ट पङ्क्तिको व्याख्या गर्न ।	एकाइ दुई : निर्धारित कवि र तिनका कविता १२ २.१ लेखनाथ पौडेल : वसन्त-कोकिल २.२ लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा : यात्री २.३ मोहन कोइराला : फर्सीको जरा २.४ पारिजात : लाहुरेलाई एक रोगी प्रेमिकाको पत्र २.५ नवराज लम्साल : कर्णाली
गीतको सैद्धान्तिक स्वरूप र तत्त्वको परिचय दिन, आधुनिक नेपाली गीतको विकासक्रम र प्रवृत्ति उल्लेख गर्न । निर्धारित कविको परिचय प्रवृत्ति र विशेषताको वर्णन गर्न, निर्धारित गीतको पठन, आस्वादन र भावबोध गर्न, निर्दिष्ट गीतका मार्मिक पङ्क्तिको व्याख्या गर्न ।	एकाइ तीन : निर्धारित गीतकार र तिनका गीत १२ ५.१ गीतको सैद्धान्तिक स्वरूप र तत्त्वहरु ५.२ आधुनिक नेपाली गीतको विकासक्रम प्रमुख मोड र प्रवृत्ति ५.३ कालिप्रसाद रिजाल : आँखा छोपी नरोऊ भनी ५.४ कृष्णहरि बराल : कर्म गरौं ५.५ प्रेमदेव गिरी : नसुकै कर्णाली
गजलको सैद्धान्तिक स्वरूप र तत्त्वको परिचय दिन,	एकाइ चार : निर्धारित गजलकार र तिनका गजल १२

विशिष्ट उद्देश्य	पाठ्यविषय
आधुनिक नेपाली गजलको विकासक्रम र प्रवृत्ति उल्लेख गर्न । निर्धारित गजलकारको परिचय, प्रवृत्ति र विशेषताको वर्णन गर्न, निर्धारित गजलको पठन, आस्वादन र भावबोध गर्न, निर्दिष्ट गजलका मार्मिक पङ्क्तिको व्याख्या गर्न ।	६.१ गजलको सैद्धान्तिक स्वरूप र तत्त्वहरू ६.२ आधुनिक नेपाली गजलको विकासक्रम प्रमुख मोड र प्रवृत्ति ६.३ बुँद राना : गरिबको खुन बरै ६.४ मनुब्राजाकी : हाँसिराख्न सिकें मैले ६.५ टिकाराम उदासी : सुनाउँछु म तिमीलाई

४. शिक्षण प्रक्रिया

प्रत्येक पाठ्य एकाइमा पाठ्यवस्तुको प्रकृति र आवश्यकता अनुसार व्याख्यान, प्रश्नोत्तर, छलफल, उदाहरण, प्रदर्शन, गृहकार्य, सामूहिक कार्य, अभ्यास र प्रस्तुतीकरण विधिहरूको उपयोग गरिने छ । व्याख्यान विधिलाई कमभन्दा कम उपयोग गरी विद्यार्थी सहभागितामूलक शिक्षण कार्यकलापहरूलाई बढी महत्त्व दिइनेछ । यसै गरी पाठ्यपुस्तक, सन्दर्भपुस्तक, पाठपत्र, आरेख, तालिका, सूची आदि समेतको उपयोग गरेर योजनाबद्ध शिक्षण गर्नमा जोड दिइने छ ।

५. मूल्याङ्कन प्रक्रिया

मूल्याङ्कन दुई प्रकारले गरिनेछ : (१) आन्तरिक मूल्याङ्कन, यसका निमित्त ४० प्रतिशत अङ्क निर्धारण गरिएको छ, (२) बाह्य मूल्याङ्कन, यसका निमित्त ६० प्रतिशत अङ्क निर्धारण गरिएको छ । आन्तरिक मूल्याङ्कन कक्षा शिक्षण सँगसँगै गरिनेछ र बाह्य मूल्याङ्कन सेमेस्टरका अन्त्यमा विश्वविद्यालय परीक्षा प्रणालीले निर्धारण गरे अनुसार हुनेछ । यसका लागि निम्नानुसारको प्रश्नयोजना रहनेछ ।

आन्तरिक मूल्याङ्कन (४० प्रतिशत)

हाजिरी	मध्यावर्ती परीक्षा	अनुसन्धानमूलक लेख	प्रस्तुतीकरण, गृहकार्य, कक्षाकार्य	परियोजना कार्य तथा क्षेत्र भ्रमण	जम्मा
५	१०	१०	१०	५	४०

शिक्षकले विषयको प्रकृति हेरेर प्रयोगात्मक कार्यकलापभित्र लिखित, मौखिक, प्रयोगात्मक, गृहकार्य, कक्षाकार्य वा परियोजना कार्यका रूपमा सञ्चालन गर्न सक्नेछन् ।

बाह्य परीक्षा (६० प्रतिशत)

वस्तुगत प्रश्न	१०×१=१०	१० वटा प्रश्न
सङ्क्षिप्त उत्तरात्मक प्रश्न	६×५=३०	२ विकल्पसहित ६ प्रश्न
विवेचनात्मक प्रश्न	२×१०=२०	१ विकल्पसहित ३ प्रश्न

पाठ्यपुस्तक

उदासी, टीकाराम (२०६८), बौलदैछ आफैँ मौसम गजलसङ्ग्रह, ।

त्रिपाठी, वासुदेव र अन्य (सम्पा.), नेपाली कविता भाग ४, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

परिश्रमी, घनश्याम न्यौपाने, गजल सौन्दर्य मीमांसा, भैरहवा : सनलाइट आ.मा.वि. ।

पौड्याल, लेखनाथ, लालित्य भाग १, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

बन्धु, चूडामणि (सम्पा.), साभा कविता, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

बराल, कृष्णहरि, *एक फूल : अनेक पत्र*, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
....., *गजल सिद्धान्त र परम्परा*, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
....., *गीत सिद्धान्त र इतिहास*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
भण्डारी, पारसमणि र माधवप्रसाद पौडेल, *नेपाली कविता र काव्य*, काठमाडौं : विद्यार्थी पुस्तक भण्डार ।
मनुब्राजाकी, *गजलगङ्गा*, काठमाडौं : साभा प्रकाशन ।
रिजाल, कालिप्रसाद, *के छ र जिन्दगी विताइ दिन्छु*, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
शर्मा, तारानाथ (सम्पा.), *समसामयिक साभा कविता*, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।

सन्दर्भ सामग्री

जोशी, कुमारबहादुर, देवकोटाका प्रमुख कविता कृतिको कालक्रमिक विवेचना, काठमाडौं : सिद्धार्थ वनस्थली प्राज्ञिक परिषद ।

....., महाकवि देवकोटा र उनका महाकाव्य, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
त्रिपाठी, वासुदेव, नेपाली कविताको सिंहावलोकन, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
ने.रा.प्र.प्र., नेपाली साहित्यकोश, काठमाडौं ।
पराजुली, ठाकुरप्रसाद, नेपाली साहित्यको परिक्रमा, काठमाडौं : नेपाली विद्या प्रकाशन ।
बन्धु, चूडामणि, देवकोटा, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
लुईटेल, खगेन्द्रप्रसाद, कविता सिद्धान्त र नेपाली कविताको इतिहास, काठमाडौं : ने.रा.प्र.प्र. ।
शर्मा, तारानाथ, नेपाली साहित्यको इतिहास, काठमाडौं : सङ्कल्प प्रकाशन ।
.....), सम्पा., *समसामयिक साभा कविता*, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
शर्मा, मोहनराज र दयाराम श्रेष्ठ, नेपाली साहित्यको संक्षिप्त इतिहास, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
शर्मा, विन्दु, गीतिनाट्य परम्परामा राष्ट्रकवि घिमिरे, काठमाडौं : अक्सफोर्ड इन्टरनेसनल पब्लिकेसन ।
श्रेष्ठ, दयाराम, साहित्यको इतिहास : सिद्धान्त र सन्दर्भ, काठमाडौं : त्रिकोण प्रकाशन ।
श्रेष्ठ, रमेश, नेपाली कविताका प्रवृत्ति, ललितपुर : साभा प्रकाशन ।
सुवेदी, अभि सम्पा., *समकालीन नेपाली कविता*, काठमाडौं : ने.रा.प्र.प्र. ।